ЗА РОДИТЕЛИ

Какво е Аутизъм?

Аутизмът е идентифициран за първи път през 1943 г. Обикновено се проявява през първите 2 години от живота. Засяга 4 пъти повече момчета отколкото момичета. Наблюдава се при всички националности и социални групи.

Хората с аутизъм външно изглеждат като всички други хора. Липсата на видими изменения на състоянието може значително да затрудни неговото разпознаване и разбиране.

„Тъй като детето с аутизъм изглежда „нормално“, околните решават, че то е непослушно или че родителите не осъществяват достатъчен контрол. Често непознати коментират този „пропуск“.

Изказване на грижещ се за дете с аутизъм

КАКВО Е АУТИЗЪМ?

Аутизмът е нарушение в развитието, което засяга способностите за общуване и отношението към околните. Характерно за състоянието аутизъм, както при децата, така и при възрастните е, че те не са в състояние да общуват по адекватен начин. Нарушени са способностите им да създават приятелства и да разбират чувствата на другите. При голяма част от тях се наблюдава и липса на страх при реални опасности, повишена или понижена чувствителност, внезапни безпричинни изблици на плач, непоносимост към допир, проблеми с храненето и съня.

Хората с аутизъм често могат да имат и забавено интелектуално развитие. Всички с това състояние трудно разбират заобикалящия ги свят.

Аутистичният спектър е широк. Съществува т.нар. Синдром на Аспергер, който е в горния функционален край на аутистичния спектър.

„За аутиста реалността е объркваща смесица от взаимодействащи си явления, хора, места, звуци и картини. Изглежда че не съществуват ясни граници и всичко е лишено от ред и смисъл. Голяма част от живота си прекарвам, опитвайки се да разбера как е устроено всичко това.“

Изказване на човек с аутизъм

Демонстрира безразличние

Присъединява се само, ако възрастният настоява и помага

Показва какво иска като използва ръката на възрастния

Няма адекватно взаимодействие

Повтаря думи или фрази вместо нормална реч (ехолалия)

Не играе с други деца, предпочита да е само

Непрекъснато говори за едно и също

Странно поведение

Непрекъснато пипа или върти предмети

Липса на творческа игра, изискваща въображение

Не обича разнообразието

Липса на зрителен контакт

Неуместен смях или кикотене

Някои са в състояние да извършват много добре и много бързо определени дейности, но не и задачи, изискващи социално взаимодействие.

КАКВИ СА ХАРАКТЕРИСТИКИТЕ НА АУТИЗМА?

Всички хора с аутизъм имат нарушения в социалното взаимодействие, комуникацията и поведението. Единствено при наличието на трудности и в трите области може да говорим за състоянието аутизъм. Това се нарича триада на нарушенията.

- Нарушения в социалното взаимодействие - затруднения в социалните връзки (например дете с аутизъм изглежда резервирано и безразлично към другите хора);
- Нарушения в комуникацията - нарушения във вербалната и невербална комуникация (например неразбиране значението на жестовете, мимиките и тона на гласа);
- Поведенчески нарушения - ограничени, повтарящи се и стереотипни модели на поведение, интереси и дейности, както и съпротива на всеки опит за промяна в рутинните дейности. Децата с аутизъм имат затруднения с творческите игри и въображението.

Освен тази триада, отличителна черта на аутизма са моделите на повтарящо се поведение, както и съпротивата на всеки опит за промяна в рутинните дейности.

КАКВИ СА ПРИЧИНИТЕ ЗА АУТИЗМА?

Точните причини за аутизма все още не са известни, но изследванията показват, че генетичните фактори са от значение. Данните от изследванията показват също, че аутизмът може да бъде свързан с редица засягащи развитието на мозъка състояния, които настъпват преди, по време или много скоро след раждането.

ДИАГНОСТИКА

Колкото по-рано се постави диагнозата „аутизъм“, толкова повече се увеличават възможностите за подходяща помощ и подкрепа.

ВЪЗМОЖНО ЛИ Е ДА СЕ ПОМОГНЕ НА ХОРАТА С АУТИЗЪМ?

Специализираното обучение и структурираната подкрепа могат действително да променят положително живота на човека с аутизъм като му помогнат да развие максимално уменията си и да разгърне пълния си потенциал.

Общи правила:

- Разберете как мисли детето.
- Започнете от там, където то се намира в момента.
- Бъдете гъвкави.
- Окуражавайте самостоятелното учене.
- Използвайте интересите на детето.
- Отново и отново преподавайте новите умения.
- Отнасяйте се с разбиране към възможните трудности.
- Намалете външните дразнители.
- Въведете структура.

За обучение на деца с аутизъм с успех се прилагат подходите: ПЕКС (PECS) система за комуникация чрез размяна на картинки, АБА (ABA) приложен поведенчески анализ, ТИИЧ (TEACCH) програма за обучение за деца с аутизъм, взаимодействие с музика и др.

„Тези от нас, които живеят и/или работят с деца или възрастни с аутистични проблеми, трябва да се опитат да разберат техния свят, след като те не могат да намерят път към нашия.

Ние трябва да се научим да разбираме и откликваме на нуждите па хората с аутизъм, за да намерим начин да помогнем на всеки от тях да се справи със системата от социални правила, която им е чужда.“

Лорна Уинг (1996)

Ако нещо в развитието на Вашето бебе или вече поотраснало дете Ви тревожи, потърсете ни!

Карин дом

м-ст „Свети Никола“, п.к.104, Варна 9010
тел.: 052 302 518 • karindom@karindom.org
www.karindom.org

Брошурата се преиздава в подкрепа програмата на УНИЦЕФ в България „Заедно от детската градина“.